Uitspraak Commissie van Beroep 2014-020 d.d. 19 juni 2014
(mr. W.J.J. Los, mr. C.A. Joustra, mr. A. Bus, mr. J.B. Fleers en mr. F.P. Peijster, leden, en mr. M.J. Drijftholt, secretaris)

Samenvatting

Uitleg overeenkomst van levensverzekering ([naam] Verzekering).

Klik hier voor de uitspraak in eerste aanleg.

1. De procedure in beroep

1.1 Bij beroepschrift van 10 maart 2014, met bijlagen, hebben belanghebbenden de uitspraak van de Geschillencommissie Financiële Dienstverlening (hierna: Geschillencommissie) van 20 februari 2014 in de zaak met dossiernummer [nummer] ter toetsing voorgelegd aan de Commissie van Beroep Financiële Dienstverlening (hierna: Commissie van Beroep).

1.2 Verzekeraar heeft het beroep bestreden bij een op 30 april 2014 gedateerd verweerschrift.

1.3 De Commissie van Beroep heeft de zaak mondeling behandeld op 12 mei 2014. Beide partijen waren aanwezig. Zij hebben hun standpunten toegelicht, belanghebbenden mede aan de hand van een pleitnota.

2. De procedure in eerste aanleg

Voor het verloop van de procedure in eerste aanleg verwijst de Commissie van Beroep naar de aan deze uitspraak gehechte uitspraak van de Geschillencommissie.

3. Inleiding op de beoordeling van het beroep

3.1 In deze zaak, waarin het gaat om de uitleg van een in 2005 tussen de erflaters en (een rechtsvoorganger van) verzekeraar gesloten levensverzekering ([naam] Verzekering) met als einddatum 1 maart 2015, kan worden uitgegaan van de feiten die in de bestreden uitspraak zijn vermeld onder 2.1-2.11 alsmede van de vaststellingen in rov. 4.6 die erop neerkomen dat die verzekering fiscaal werd beschouwd als de voortzetting van een eerdere verzekering bij een andere verzekeraar, die voorzag in een eenmalige uitkering, en dat het in het door de erflaters ondertekende aanvraagformulier, de offerte en de daarbij gevoegde Productinformatie over de [naam] Verzekering alsmede de polis vermelde bedrag van € 71.697,- zijn oorsprong vindt in die eerdere verzekering.

3.2 Het geschil tussen partijen betreft het antwoord op de vraag of, nu de erflaters (verzekerden) beiden op 18 juli 2012 (gelijktijdig, bij een schipbreuk) zijn overleden, verzekeraar op grond van de verzekering gehouden is tweemaal een bedrag van € 71.697,- aan belanghebbenden uit te keren, zoals dezen stellen, of dat verzekeraar door op 6 november 2012 € 71.697,- aan hen te betalen aan zijn verplichtingen uit hoofde van de verzekering heeft voldaan.

3.3 De Geschillencommissie heeft geoordeeld dat, hoewel de tekst van het aanvraagformulier duidelijker had kunnen zijn, uit de overige documenten - naar de Commissie van Beroep begrijpt: de offerte met de daarbij gevoegde productinformatie en de polis - *"voldoende duidelijk[is] dat de Verzekering ook bij gelijktijdig overlijden slechts eenmaal tot uitkering zou komen"*, en heeft de vordering van belanghebbenden (veroordeling tot betaling van nogmaals € 71.697,-, te vermeerderen met rente en kosten) afgewezen. Hetgeen de Geschillencommissie daartoe - terecht uitgaande van de in het zogenoemde Haviltex-arrest (HR 13 maart 1981, NJ 1981, 635) besloten liggende maatstaf voor de uitleg van een schriftelijk contract - heeft overwogen kan als volgt worden weergegeven.
Uit de hypotheekaanvraag volgt dat de verzekering is gekoppeld aan een hypothecaire lening ten bedrage van € 72.000,- en aflossing van die lening ten doel heeft. Daarnaast vindt het verzekerde bedrag van € 71.697, - zijn oorsprong in de eerdere, eenmaal tot uitkering komende, verzekering, waarvan de onderhavige verzekering fiscaal bezien de voortzetting is, en volgt voorts ook uit het feit dat in de polis staat dat bij overlijden in het laatste jaar van de looptijd van de verzekering niet meer dat bedrag van € 71.697,- maar 110% van het dan opgebouwde spaartegoed betaalbaar wordt, dat de verzekering niet tweemaal tot uitkering komt in geval van gelijktijdig overlijden (rov. 4.6). Voor zover belanghebbenden betogen dat sprake is of zou kunnen zijn van losse verzekeringen met losse uitkeringen, gaat ook die stelling niet op. Het gaat om een verzekering met een aanvullende dekking, die het mogelijk maakt dat bij overlijden van de verzekerde(n) het (aanvullend) verzekerd kapitaal - indien dit hoger is - tot uitkering komt en niet 110% van het opgebouwde spaartegoed. Het betreft aldus één verzekering, die eenmaal tot uitkering komt: ofwel bij overlijden van de verzekerde(n) voor de einddatum ofwel bij in leven zijn van beide verzekerden op de einddatum.

In de productinformatie is dit tot uitdrukking gebracht door de zinnen *"Bij overlijden van de verzekerde(n) vóór de einddatum, keren wij 110% van het spaartegoed uit."* en *"Nadat de verzekering tot uitkering is gekomen, stopt de verzekering."* en in de polis door de zinnen *"Bij gelijktijdig overlijden van de verzekerden zal het hoogst verzekerd kapitaal bij overlijden worden uitgekeerd."* en *"Bij overlijden van verzekerde (…) voor 01-03-2014 zal, onder gelijktijdige beëindiging van de verzekering, indien 110% van het spaartegoed lager is dan € 71697,00 laatstgenoemd bedrag worden uitgekeerd."* (rov. 4.7).

4. Beoordeling van het beroep

4.1.1 Belanghebbenden bestrijden het oordeel van de Geschillencommissie, dat erop neerkomt dat verzekeraar in verband met het (gelijktijdig) overlijden van de erflaters ingevolge de verzekering gehouden was tot uitkering van € 71.697,- en dus niet tot uitkering van tweemaal dat bedrag, zoals belanghebbenden stellen, met een betoog dat tot uitgangspunt neemt dat de omvang van de verplichtingen van verzekeraar primair wordt bepaald door de inhoud van het door de erflaters ondertekende aanvraagformulier en de acceptatie daarvan bij brief van 10 augustus 2004. Volgens belanghebbenden hebben de erflaters daaruit redelijkerwijs mogen begrijpen dat ieder overlijden afzonderlijk werd gedekt.

4.1.2 Genoemd uitgangspunt is onjuist. Ten tijde van het overlijden van de erflaters werd de omvang van de verplichtingen van verzekeraar bepaald door de inhoud van de op 15 januari 2012 afgegeven, gewijzigde polis en - zoals daarin en overigens ook in de oorspronkelijke, op 5 november 2005 afgegeven polis wordt vermeld - de daarmee een geheel vormende aanvraag.

4.2.1 De polis luidt, voor zover hier van belang, dat bij overlijden voor 1 maart 2015 van een van de verzekerden, en onder gelijktijdige beëindiging van de verzekering, een bedrag ter grootte van 110% van het spaartegoed zal worden uitgekeerd, en voorts:
"Bij overlijden van verzekerde [naam] (…) voor 01-03-2014 zal, onder gelijktijdige beëindiging van de verzekering, indien 110% van het spaartegoed lager is dan € 71679,00 laatstgenoemd bedrag worden uitgekeerd."
Een gelijke bepaling geldt in geval van overlijden voor 1 maart 2014 van verzekerde [naam], terwijl daarnaast nog is bepaald: *"Bij gelijktijdig overlijden van de verzekerden zal het hoogste verzekerd kapitaal bij overlijden worden uitgekeerd."*

4.2.2 Mede in aanmerking genomen dat met de [naam] Verzekering beoogd werd de (gehele of gedeeltelijke) aflossing van de hypothecaire lening ten bedrage van € 72.000,- zeker te stellen, laten deze bepalingen, in onderlinge samenhang bezien, redelijkerwijs geen andere uitleg toe dan dat de verzekering in geval van overlijden voor de einddatum eenmaal tot uitkering komt, te weten: hetzij bij het eerst plaatsvindende overlijden van een der verzekerden hetzij bij gelijktijdig overlijden, en dat de uitkering dan € 71.697.- bedraagt of (als dat meer is,) 110% van het opgebouwde spaartegoed. Het door de erflaters ondertekende aanvraagformulier, dat gelezen moet worden in samenhang met de eerdergenoemde productinformatie waarin onder het opschrift *"Wat gebeurt er bij overlijden?"*- voor zover hier relevant - hetzelfde ter kennis van de verzekerden wordt gebracht als hetgeen hiervoor in 4.2.1 met betrekking tot de polis is vermeld, maakt dit niet anders. Gelezen in samenhang is immers buiten twijfel dat de aanvraag, voor zover het gaat om het hier van belang zijnde aanvullend overlijdenskapitaal, gericht is op het sluiten van een verzekering op grond waarvan de verzekeraar gehouden was eenmaal een bedrag ter grootte van omstreeks de hypothecaire lening van € 72.000,- uit te keren bij overlijden van

(een van) de verzekerden voor 1 maart 2014. Dit alles geldt nog te meer indien in aanmerking wordt genomen dat de verzekering, naar de voor verzekeraar kenbare bedoeling van de erflaters, de voortzetting was van een in of omstreeks 1995 door hen gesloten, als *"Hypotheekverzekering"* aangeduide verzekering die *"na het eerst plaatsvindend overlijden van de verzekerde of van de medeverzekerde"* recht gaf op een uitkering van f. 158.000,-.

4.2.3 Belanghebbenden hebben nog betoogd (beroepschrift par. 22 en ter zitting) dat bij deze uitleg van de aanvraag de rubriek op blz. 2 van het formulier met betrekking tot de in te vullen opties voor een aanvullende overlijdensdekking volstrekt overbodig is, want niets toevoegt aan de tekst op blz. 1 met betrekking tot de spaarverzekering, maar dit betoog faalt.
Het ziet eraan voorbij dat indien de erflaters bij die rubriek niets zouden hebben ingevuld en dus geen aanvullend overlijdenskapitaal zouden hebben meeverzekerd, verzekeraar na hun overlijden niet gehouden zou zijn geweest tot uitkering van het in die rubriek vermelde bedrag van € 71.697,- maar van een (lager) bedrag gelijk aan 110% van het opgebouwde spaartegoed.

Dat het gebruik van - naar de Commissie van Beroep begrijpt - de termen *"de uitkering(en)"* en *"de totale uitkering"* in de tekst op blz. 4 van het aanvraagformulier bij de hiervoor bedoelde uitleg zinloos zou zijn, zoals belanghebbenden aan het slot van par. 22 stellen, miskent dat het hier gaat om een niet op het onderhavige geval toegespitste, voorgedrukte standaardtekst.

5. Slotsom

Het hiervoor overwogene leidt tot het oordeel dat het beroep tevergeefs is ingesteld, zodat de bestreden beslissing zal worden gehandhaafd.

6. Beslissing

De Commissie van Beroep handhaaft de bestreden beslissing.